

CĂLĂTORIE

PRIN CETATEA LUI BUCUR

Editura Corint, prin colecția „Istorie cu blazon”, oferă celor interesați de subiect – cum citim pe ultima copertă – „povestea unei lumi care a strălucit prin stil, prin inteligență, bun-gust și subtilitatea conversației din saloane. Este istoria unor oameni care au fost binecuvântați nu numai cu avere și ranguri, ci și cu patriotism, spirit de sacrificiu și simțul datoriei”.

Familia Brătianu a dat prin vlăstarele sale istoriei și culturii române și în particular literaturii o seamă de personalități, unele puțin cunoscute. Pe această linie se înscrie volumul *Prin Cetatea lui Bucur. Trecutul viu** semnat de Pia Alimăneștianu. Cine este autoarea? Strănepoata ei, Monica Pillat, cunoscută scriitoare și traducătoare, ea însăși descendentă din familia Brătianu, cea care a îngrijit acest volum, oferă datele biobibliografice ale Piei Alimăneștianu. De reținut că era fiica cea mică a soților Ion C. și Caliochia Brătianu, că frații ei – Ionel, Dinu și Vintilă, nume cu rezonanță –, au jucat un rol important în istoria României, că în familie era cunoscută Pia mică, iar nepoții îi spuneau Lelița, adică „mătușa tânără”, că s-a căsătorit cu Alexandru Alimăneștianu, cunoscut diplomat, economist, bancher al timpului său. El și-a încurajat soția să-și reia scrisul „și așa s-au conturat în timp «schitele și amintirile» ei în volumele *Dobrogea. File trăite*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1936; *Plaiuri oltenesti*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1938; *Prin Cetatea lui Bucur*, Editura Cartea Românească, București, 1940 și *Trecutul viu*, Editura Cartea Românească, București, 1940”.

Volumul de față, apărut în 2021, adună scrierile din *Prin Cetatea lui Bucur* și *Trecutul viu*, iar ca ultim capitol – cele 35 de *Scrisori din Florica* dedicate lui Ion Pillat.

Paginile lasă mărturie despre o lume uimitoare, plină de dinamism, vie, expresivă, indiferent de pătura socială căreia aparține. O evocare prin cortegiul de personaje, unele de-a dreptul pitorești, păstrătoare de obiceiuri, care celor de astăzi nu le vine să creadă că ar fi existat. Autoarea știe să vadă oamenii, plasându-i în mijlocul faptelor și în mediul în care viețuiesc. Chipurile bucureștenilor, locuitorii Cetății lui Bucur, se reflectă ca într-o oglindă, fiind adevărate schițe de portret, mai puțin fizic și mai mult comportamental. Palpită o umanitate ce-și trăiește viața cu bune, cu rele. „Ceea ce m-a cucerit la lectură a fost registrul afectiv al autoarei, ascuțitul simț al observației, discreția, compasiunea,

spiritul ludic, echilibrul subtil dintre natură și cultură, comentariul rafinat și spontan totodată”, spune Monica Pillat în prefața intitulată „Pia Alimăneștianu, schiță de portret”. Arta autoarei este de remarcat prin atenția la detaliile spațiale, componente ale psihologiei personajelor. În „Părintele Greghentie” legătura om-loc este vizibilă: „Când pășești în strada Schitu Darvari, nimic nu-ți destăinuiește că zidul de-a lungul uliței ascunde în dosu-i o mănăstire, un schit al Muntelui Athos. (...) Pe dinafară e văruiată în alb, sus, către răsărit, sunt zugrăviți cei doisprezece Apostoli, are turla ascuțită, acoperiș lat, brâu din colțuri de cărămidă, frizele ușilor și ale ferestrelor sunt săpate în piatră. (...) În dreapta e mănăstirea, proptită pe stâlpi de lemn, sub care stăteau înșirate chiliile, sufrageria, bucătăria și, cea din urmă, locuința Părintelui, meșterul iconar al Schitului. Acolo își ținea el icoanele, înghesuite pe pereți și pe rafturi, acolo îl găseai de obicei în dosul unei mese lungi, acoperite de cărți bisericești. Tot ce se afla în odaie era de vânzare. Bătrânul aproape nu ieșea din strada Schitu Darvari”. Elementul de observație socială este consemnat scurt. Vezi cu ochii minții pe Moș Ion, venit din Băicoi ca să facă negustorie în „Cetatea lui Bucur”, o vezi aievea pe florăreasa Maria Niculae, nora mândrului bulibașă care va fi invitat de către primar acasă, pe lăptăreasa Voica sau pe pictorul Ademian, și câte și mai câte personaje.

Spiritul de observație se amplifică în următorul ciclu de proze, „Trecutul viu”. Interesantă formula narativă la persoana I, forța de a împleti dialogul cu narațiunea și talentul de a pune în ramă întâmplări și personaje trezite la viață.

Ultimul segment, „Scrisori din Florica”, e dedicat poetului Ion Pillat, nepotul favorit, devenit confident. Chiar dintru început suntem avertizați: „Aceste scrisori nu le va primi nimeni. Ele vor fi scrise numai pentru mine. În ele voi colinda tot ce mă înconjoară, în ele voi spune tot ce simt, ce văd, ce gândesc”.

Fără a respecta structura unei scrisori, prozele se dezvoltă ca o călătorie imaginară cu observații morale, cu redarea unor stări sufletești, cu trăiri personale, chipuri de oameni, un adevărat jurnal din care cunoaștem omul Pia Alimăneștianu. Lectura scrisorilor mă duce cu gândul la volumul de poezie al lui Ion Pillat *Pe Argeș în sus*. Dialogul stabilit între nepot și mătușă capătă valoarea redobândirii topoiului familial, fiecare apelând la alte mijloace literare: el – prin tonul elegiac al versului, ea – prin imaginile realiste ale prozei.

Cine vrea o lectură plină de farmec să citească acest volum.

*Pia Alimăneștianu, *Cetatea lui Bucur. Trecutul viu*, Editura Corint, București, 2021.

FRUITS
30 August 2014

